

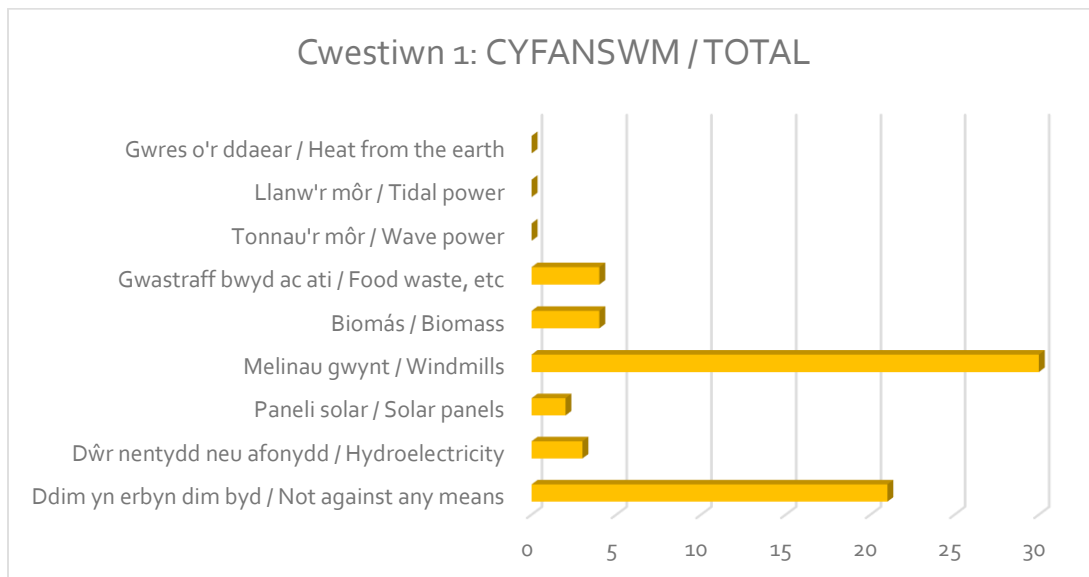
PWERU'R DYFFRYN

YMATEBION I'R YMGYNGHORIAD – MAI 2017

CWESTIWN 1

Oes yna ffordd o gynhyrchu ynni cynaliadwy fydddech chi ddim ise yn y gymdogaeth hon – hyd yn oed os mai ni fydde'r perchnogion?

	Cilcennin	Ciliau Aeron	Cribyn	Dyffryn Arth	Llwynygroes	Talsarn	Temple Bar	CYFANSWM
Ddim yn erbyn dim byd	2	7	3	7		2		21
Dŵr nentydd neu afonydd		2				1		3
Panelli solar	1	1						2
Melinau gwynt	3	9	3	1	2	10	2	30
Biomás	1	3						4
Gwastraff bwyd ac ati		1				2	1	4
Tonnau'r môr								0
Llanw'r môr								0
Gwres o'r ddaear								0

PRIF GASGLIADAU

- Soniodd sawl un nad oeddent yn erbyn unrhyw opsiwn fel y cyfryw, ond y dylid ystyried cynlluniau ar **raddfa fach**, yn hytrach na chynlluniau ar raddfa fawr a allai effeithio ar yr amgylchedd a'r dirwedd
- Mae cryn dipyn o'r trigolion (21) wedi nodi nad ydynt yn erbyn ystyried unrhyw ddull cynaliadwy o gynhyrchu ynni
- Melinau gwynt yw'r dewis lleiaf poblogaidd (30)

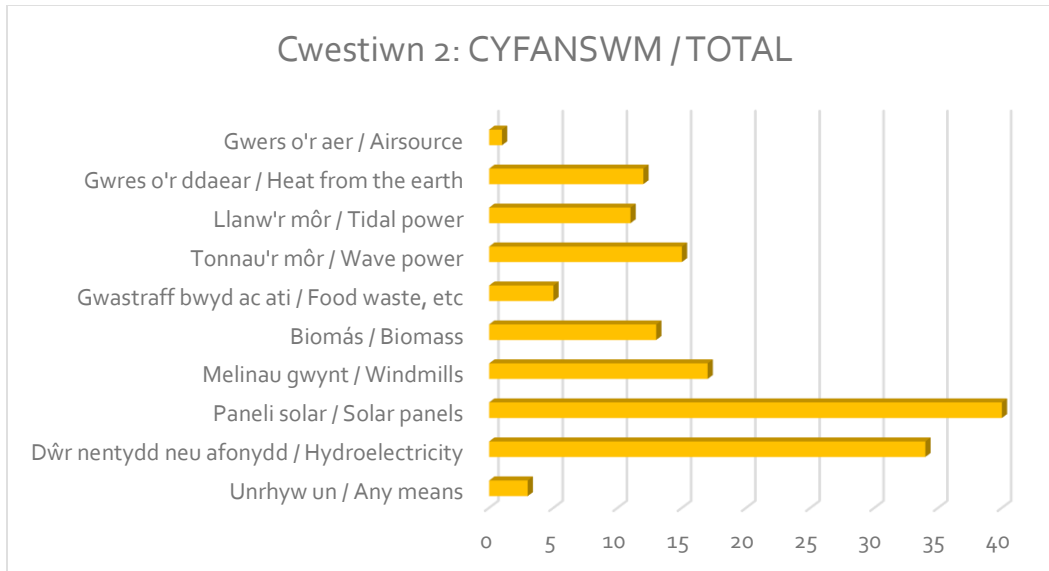
SYLWADAU

- Soniodd un na fyddai'n dymuno gweld datblygiad y byddai modd ei glywed neu ei aroglu yn y cartref neu'r ardd
- Soniodd rhai na fyddent yn dymuno creu ynni drwy ffracio nac ynni niwclear, ond nid yw'r rhain yn cael eu hystyried yn ffynonellau cynaliadwy
- Soniodd un ei fod yn hoff o'r syniad o ddefnyddio afon Aeron fel symbol – wedi iddi gael ei sythu yn y 30au ar gyfer gwella'r tir

CWESTIWN 2

Pa ffyrdd o gynhyrchu ynni cynaliadwy y'ch chi'n meddwl alle fod yn syniad da i ni ddatblygu'n hunain ar gyfer ffor' hyn?

	Cilcennin	Ciliau Aeron	Cribyn	Dyffryn Arth	Llwynygroes	Talsarn	Temple Bar	CYFANSWM
Unrhyw un	1	1				1		3
Dŵr nentydd neu afonydd	3	8	8	6	1	6	2	34
Paneli solar	4	13	6	6	2	7	2	40
Melinau gwynt	1	3	4	5	1	2	1	17
Biomás		4	1		1	6	1	13
Gwastraff bwyd ac ati		1	1			3		5
Tonnau'r môr	1	7		3		3	1	15
Llanw'r môr		1	4	2		3	1	11
Gwres o'r ddaear		4			1	6	1	12
Gwres o'r aer			1					1

PRIF GASGLIADAU

- Roedd defnyddio dŵr nentydd neu afonydd, llanw a thonnau'r môr yn boblogaidd iawn (60)
- Roedd paneli solar yn ddewis poblogaidd hefyd (40)
- Nodwyd y byddai angen ystyried yr amgylchedd gydag unrhyw system ynni o ddŵr afonydd
- Nodwyd 'gwres o'r aer' fel opsiwn ychwanegol at yr enghreifftiau a gynigwyd, yn ogystal â'r syniad o gasglu gwastraff gardd yn rheolaidd, ei gompostio a gwerthu'r compost fesul bagiau

CWESTIWN 3

Pe bydde ni'n cynhyrchu ein ynni ein hunain, siwt allen ni ddefnyddio'r incwm fydden ni'n cynhyrchu er lles economaidd y gymdogaeth hon?

PRIF GASGLIADAU

> **DYLID ANELU AT GREU CYMDOGAETHAU SY'N HUNANGYNHALIOL O RAN YNNI**

> **DYLID CADW'R BUDDSODDIAD YN LLEOL (NI DDYLAI'R INCWM FOD YN ELW I GWMNÏAU MAWR)**

> **CAFWYD TORRETH O SYNIADAU O RAN BUDDSODDI'R INCWM YN YR ECONOMI LEOL, MEWN PROSIECTAU CYMDEITHASOL AC MEWN GWASANAETHAU/CYFLEUSTERAU LLEOL**

Y SYNIADAU

> BUDDSODDI MEWN GWASANAETHAU / CYFLEUSTERAU

Buddsoddi mewn gwasanaethau sydd wedi gwanhau:

- cludiant cyhoeddus: bysiau, trenau (e.e. trenau sy'n defnyddio ynni solar), trafndiaeth trydan cymunedol, gwella'r ffyrdd
- buddsoddi mewn ysgolion lleol
- darparu cludiant bws gyda'r nos i bobl nad ydynt am yrru gyda'r nos
- gwella goleuadau stryd mewn ambell fan

Buddsoddi mewn cyfleusteru newydd:

- arosfannau bysiau sydd â goleuadau solar
- pwyntiau ynni trydan i geir trydan
- ymestyn y llwybr seiclo a cherdded o Lanerchaeron i Lamed

> BUDDSODDI YN YR ECONOMI LLEOL

Helpu busnesau lleol:

- creu undeb credyd o fath ar gyfer busnesau bach sy'n tyfu
- gwerthu'r ynni yn rhad i fusnesau lleol
- help/hyfforddiant i alluogi busnesau lleol i gael mynediad i farchnadoedd newydd/ehangach drwy ddefnydd o'r rhynggrwyd
- hybu bwrseriaethau i helpu busnesau bach i dyfu

Datblygiadau newydd:

- cynnig cyfleoedd i gynhyrchu, prosesu a gwerthu cynnyrch bwyd lleol
- buddsoddi mewn canolfan brosesu gydweithredol i alluogi cynhyrchwyr bach i ychwanegu gwerth i'w cynnyrch
- cynnal siop symudol i gymunedau gwledig
- buddsoddi mewn cyflogi pobl ifanc i fod yn rhan o brosiectau'n ymwneud ag ynni cynaliadwy
- prentisiaethau i bobl ifanc
- parcio am ddim
- buddsoddi mewn cynhyrchu mwy o ynni cynaliadwy, a gwerthu'r gweddill i'r grid cenedlaethol

> BUDDSODDI MEWN AMBELL I BOTENSIAL CYMDEITHASOL

Cryfhau gweithgarwch cymunedol:

- ariannu digwyddiadau o safon uchel

- cynnig cymorth i'r Clybiau Ffermwyr Ifanc Lleol
- cynnig cymorth i ganghennau lleol o'r Urdd, a chyfleusterau chwaraeon

Mentrau cydweithredol:

- cynnal tafarn / clwb / siop cynnyrch lleol / canolfan gymunedol / sinema gymunedol
- creu perllan gymunedol, neu brynu tir ar gyfer lleiniau (allotments), neu fferm gymunedol

Budd i'r gymdeithas:

- hyfforddiant ac addysg, e.e. dysgu plant sut i fod yn fwy hunangynhaliol, addysg i oedolion
- gwaith ieuenctid
- gofal neu gymorth i'r henoed
- dosbarthiadau Cymraeg am ddim i fewnfudwyr
- cynlluniau er budd y Gymraeg
- helpu i gynnal a chadw neuaddau cymunedol, e.e. cynnig trydan am ddim iddynt

> Y BUDDSODDIAD YN MYND I DEULUOEDD

- creu cronfa i roi benthyciadau rhad i bobl wella'r inswleiddio yn eu cartref, er mwyn osgoi tloidi o ran ynni
- prynu paneli solar ar gyfer cartrefi
- cadw prisiau ynni yn isel i deuluoedd, yn enwedig pobl ar incwm isel a'r henoed
- darparu tai cynaliadwy, fforddiadwy, i bobl leol – yn enwedig rhai ar gyflogau isel
- pobl yn cael cyfrannau o'r elw dros amser
- lleihau biliau'r dreth gyngor i breswylwyr

> CREU CRONFA

- pwyllgor i benderfynu'n flynyddol sut i wario'r arian
- sefydlu cronfa y gallai mudiadau lleol wneud cais am arian oddi wrthi

---

SYLWADAU DIDDOROL ERAILL

- Mae sicrhau inswleiddio da yn hanfodol
- Bydd symud tuag at y darlun ehangach o gynaliadwyedd yn galluogi pobl ifanc i aros yn lleol
- "Being self-sufficient, regarding electricity, is a massive step for the community and would promote pride, which would encourage locals to buy local produce"
- "I think this is a valuable initiative"

- "I would be very happy with any means of producing sustainable energy in this area. I support this project 100%."

METHODOLEG

- ystyriwyd pob holiadur fel 1 ymateb (oni nodwyd 2 ymateb ar wahân ar yr un daflen)
- mae sawl un wedi gweud y bydden nhw'n hoffi / ddim yn hoffi mwy nag un opsiwn
- mae ymatebion sydd wedi nodi 'dŵr' yn gyffredinol wedi'u cofnodi fel dŵr nentydd/afonydd, felly gallai'r ffigurau ar gyfer llanw'r môr a thonnau'r môr fod yn uwch mewn gwirionedd

CYMDOGAETHAU

Cymdogaeth	Nifer yr ymatebion
Ciliau Aeron ac Aberaeron	23
Cribyn	11
Dyffryn Arth	10
Llwynygroes	3
Talsarn, Abermeurig a Felinfach	15
Temple Bar	6
Cilcennin	5

CYFANSWM NIFER YR YMATEBION: 73